QUADROCOPTER

(sterowanie, stabilizacja, autopilot)

Projekt przejściowy 2014/15 specjalności Robotyka na Wydziałe Elektroniki Autorzy

Marcin Ciopcia
Michał Drwięga
Daniel Gut
Alicja Jurasik
Agata Leś
Kacper Nowosad
Piotr Semberecki
Hanna Sienkiewicz
Mateusz Stachowski
Paweł Urbaniak
Krzysztof Zawada

Skład raportu wykonano w systemie LATEX

Praca udostępniana na licencji Creative Commons: *Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0*, Wrocław 2014. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Autorów. Zezwala się na niekomercyjne wykorzystanie treści pod warunkiem wskazania Autorów jako właścicieli praw do tekstu oraz zachowania niniejszej informacji licencyjnej tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Tekst licencji dostępny na stronie: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/pl/

Spis treści

I. Wstęp

1.	$\mathbf{Wst}$	ęp, Pie	otrek	6
	1.1.	Quadr	rocopter, Krzysiek	6
		1.1.1.	Własności obiektu, Daniel	6
	1.2.	Dostęj	pne rozwiązania, Kacper	6
	1.3.	Cel pr	acy, Hania	6
			II. Zadania	
2.	Stal	oilizacj	a w punkcie - przygotowania, Daniel	8
	2.1.	Interfe	ejs do istniejącego oprogramowania i sprzętu, Kacper	8
		2.1.1.	Flying Machine Arena, Michał	8
		2.1.2.	Rozpoznanie protokołu quadrocoptera, Daniel	8
		2.1.3.	Rozpoznanie możliwości platformy, Daniel	8
	2.2.	Czujni	iki odległości, Alicja	9
		2.2.1.	Dobór czujników odległości, Hania	9
		2.2.2.	Rozmieszczenie czujników odległości, Paweł	0
	2.3.	Algory	ytmy rozpoznawania przesunięcia, Kacper	2
		2.3.1.	Algorytm Lucas—Kanade, Piotrek	2
		2.3.2.	Zmodyfikowany PTAM, Kacper	3
		2.3.3.	Algorytm SVO, Hania	3
3.	Stal	oilizacj	a w punkcie - realizacja, Krzysiek	.6
	3.1.	Ahsok	a, Marcin	6
		3.1.1.	Wybór środowiska pracy	6
		3.1.2.	Środowisko maszyny wirtualnej	6
		3.1.3.	Środowisko uruchomieniowe - Nano 6060	6
		3.1.4.	Pixhawk	8
		3.1.5.	Administracja maszyną	9
		3.1.6.	Paczka mavros	9
	3.2.	Uruch	omienie platformy latającej, Marcin	20
		3.2.1.	Uzbrajanie silników, Marcin	20
	3.3.	Uruch	omienie kamery 3D, Michał	20
	3.4.	Uruch	omienie komunikacji, Michał	22
		3.4.1.	Komunikacja ROS—kamera, Mateusz	23
		3.4.2.	Komunikacja ROS—MAVLINK, Mateusz	23
		3.4.3.	Komunikacja ROS—GroundStation, Krzysiek	23
		3.4.4.	Komunikacja ROS—czujniki, Daniel	23
		3.4.5.	Komunikacja MAVLINK—PixHawk, Mateusz	23
	3.5.	Czujni	iki odległości	23
		3.5.1.	Płytka PCB, Alicja	23
		3.5.2.	Oprogramowanie interfejsu, Michał	:4
		3.5.3.	Dekodowanie sygnału PPM, Michał	26
		$3 \ 5 \ 4$	Montaż czujników na platformie docelowej. Mateusz	28

Spis treści 4

	3.6.	Implem	entacja algorytmów przesunięcia, Kacper	8
		3.6.1.	Algorytm Lucas—Kanade, Piotrek	8
		3.6.2.	Zmodyfikowany PTAM, Kacper	8
			Algorytm SVO, Hania	8
	3.7.		acja w poziomie, Alicja	0
				0
	3.8.		acja w pionie, Paweł	1
			Fuzja sensoryczna, Michał	1
	3.9.		m stabilizacji w punkcie	1
4.	Stab			2
	4.1.	Sterown	nik nadrzędny, Marcin	2
		4.1.1.	Zdarzeniowy sterownik antykolizyjny, Paweł	2
				2
			III. Testy	
5.	Test	y stabil	<mark>izacji</mark>	5
	5.1.	Testy in	ntegracyjne na platformie docelowej	5
		-	Testy modułu ROS	5
		5.1.2.	Testy modułu czujników	5
			IV. Zakończenie	
6.	Pods	sumowa	<mark>mie</mark>	7
7.	Dod	atki		8
Bil	oliogr	afia		g

Część I

Wstęp

1. Wstęp, Piotrek

- 1.1. Quadrocopter, Krzysiek
- 1.1.1. Własności obiektu, Daniel

1.2. Dostępne rozwiązania, Kacper

1.3. Cel pracy, Hania

Głównym celem pracy jest wystartowanie w zawodach IMAV 2015 (ang. International Micro Air Vehicles). Aby to umożliwić należało zrealizować zadnia programowe, sprzętowe jak i wdrożyć się w tematykę robotów mobilnych - quadrocopterów. Konkurs IMAV dostarcza wiele wyzwań. Stabilizacja w punkcie, stabilizacja w pomieszczeniu, lot wzdłuż ściany oraz autopilot to główne zadania, których zrealizowanie stwarza w pełni autonomiczny quadrocopter. Ich osiągnięcie zależy od wykonania mniejszych zadań. Ważnym aspektem jest samo sterowanie, które wymaga informacji o aktualnym położeniu i o przesunięciu. Cele postawione do zrealizowania stabilizacji w punkcie to Do celów należą również testy wszystkiego co zostało wytworzone. ....

Część II

Zadania

2. Stabilizacja w punkcie - przygotowania, Daniel

- 2.1. Interfejs do istniejącego oprogramowania i sprzętu, Kacper
- 2.1.1. Flying Machine Arena, Michał
- 2.1.2. Rozpoznanie protokołu quadrocoptera, Daniel

Przygotowanie specyfikacji interfejsu, Piotr

Wybór interfejsu, Piotr

2.1.3. Rozpoznanie możliwości platformy, Daniel

2.2. Czujniki odległości, Alicja

W robotyce mobilnej istnieje konieczność pomiaru odległości. Robot mobilny powinien znać odległość od przeszkody, aby móc ją ominąć i odległość od ściany, aby wzdłuż niej podążać. W celu określenia dystansu konstruktorzy używają czujników odległości, które bazują na metodzie pomiaru czasu przelotu od nadajnika do obiektu oraz od obiektu do odbiornika. Nośnikiem energii mogą być: fale radiowe, podczerwień, ultradźwięki lub skupiona wiązka światła (laser).

2.2.1. Dobór czujników odległości, Hania

Dobierając czujniki należy uwzględnić środowisko w jakim będą pracować. Mogą być one narażone na takie czynniki jak turbulencje powietrza, zakłócenia akustyczne ze śmigieł, szumy elektryczne czy wibracje. Każde z tych zjawisk generuje różne problemy, które mogą wpłynąć na niepożądane działanie czujników. Po specyfikacji potrzeb należy rozeznać się w dostępnych rozwiązaniach na rynku, następnie wybrać najlepsze rozwiązania.

Specyfikacja potrzeb, Hania

Specyfikacja potrzeb powinna uwzględnić zjawiska fizyczne, zakłócające pracę czujników jak i zadanie wykonywane przez quadrocopter.

Turbulencje powietrza

Turbulencje powietrza, wywoływane przez śmigła, wpływają na zmniejszenie energii otrzymanego sygnału przez czujnika, mogą zmieniać kierunek oraz intensywność fali akustycznych. Można temu zapobiec umieszczając sensory jak najdalej od śmigieł. Przy pomiarze odległości do ziemi należy umieścić czujnik pod ramą jak najbliżej centrum.

Szum akustyczny wytwarzany przez śmigła

To zjawisko jest bardzo podobne do opisanego powyżej. Zmienia energię sygnału, który ma odebrać czujnik, szumy akustyczne ze śmigieł są również odbierane jako sygnały powracające od czujników. Zakłócenia te są kumulowane na zakończeniach śmigieł. W takim przypadku najlepiej unikać montażu czujnika w miejscach, w których czujnik jest skierowany bezpośrednio na śmigło. Dla najlepszego gąbkę montażowy może być używany do blokowania takiego ścieżkę, użytkownik może podłączyć czujnika pod elektroniki locie lub kombinacja tych dwóch może być używany.

Masa i napięcie zasilania

Najlepszym rozwiązaniem połączania czujników z masą i napięciem zasilającym jest połączenie typu gwiazda. Każdy czujnik ma osobne przewody zasilające. Zapobiega to zakłóceniom powodowanym przez podłączenie urządzeń o różnych woltarzach.

Szumy elektryczne generowane przez fale radiowe

Szumy elektryczne generowane przez fale radiowe mogą powodować niepoprawne odczyty przez czujniki ultradźwiękowe. Gdy poprawnie zostanie użyty filtr zasilacza i skorzysta się z takich interfejsów jak np. I2C, odczyty odległości nie powinien zostać uszkodzony przez zewnętrzne zakłócenia elektryczne. Należy użyć ekranowanych przewodów. Ekran ten musi być prawidłowo uziemiony do masy. Gdy ekran nie zostanie podłączony z masą, szumy mogą być jeszcze większe od tych, które występują przy braku ekranowanych kabli.

Wibracje ramy

Drgania ramy mogą również powodować zakłócenia. Energia z ramki może być transmitowana do czujnika. W celu wyeliminowania tego hałasu można zastosować podkładki gumowe, taśmy z pianki lub inne materiały tłumiące wibracje.

Dobranie czujników ze względu na zasięg

Zakresy czujników skierowanych pionowo w dół oraz w górę nie powinny przekraczać w sumie 3m, ponieważ zakładamy lot w pomieszczeniu na wysokości oczu człowieka. Strefa martwa czujników umieszczonych w poziomie może wynosić 40cm, dlatego, że lot wzdłuż ściany, przez tworzącą się poduszkę powietrzną będzie odbywał się w odległości około 40cm.

Dostępne rozwiązania, Alicja

Dobór czujników, Alicja

2.2.2. Rozmieszczenie czujników odległości, Paweł

W trakcie planowania rozmieszczenia czujników odległości zostały wzięte pod uwagę następujące aspekty:

- minimalizacja ilości wykorzystanych czujników przy maksymalizacji dostarczanych przez nie informacji,
- zróżnicowanie rodzajów czujników (różne zakresy działania),
- możliwość obsługi wykorzystanych sensorów (wbudowane interfejsy).

Przegląd rozwiązań, Paweł

Poniżej wymienione zostały popularne projekty opisujące budowę quadrocoptera, posiadające dobrą dokumentację opartą na licencji opensource:

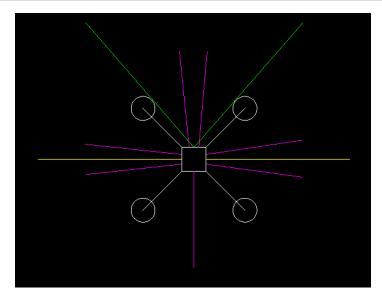
```
    http://www.armokopter.at/
    Analog MEMs gyroscopes, Analog MEMs accelerometers, digital motion sensor (MPU6050)
    + baro sensors + compass sensors
    http://www.openpilot.org/
```

3-axis high-performance MEMs gyroscope, 3-axis high-performance MEMs accelerometer

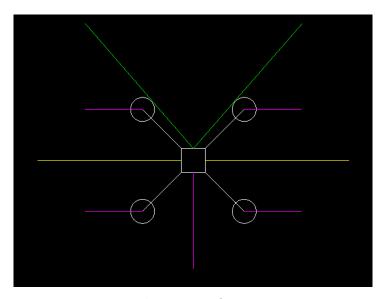
```
http://code.google.com/p/arducopter/
Triple Axis magnetometer
http://aeroquad.com/
http://ng.uavp.ch/
```

W tych pracach nie występują czujniki odległości ułożone w płaszczyźnie wertykalnej, które byłyby wykorzystywane do stabilizacji w poziomej płaszczyźnie. Funkcję awaryjnego STOP pełnią zazwyczaj obręcze śmigieł, lub piankowe korpusy quadrocopterów. Jest to jednak tylko zabezpieczenie przed uszkodzeniem sprzętu, które w żaden sposób nie spełnia wymagań projektu.

Taki rodzaj czujników (odległościowe czujniki odbiciowe) spotyka się w układach wspomagających manewry lądowania (skierowane w dół, pomagają wyliczać wektory aktualnej prędkości opadania).

Rysunek 2.1: Konfiguracja I

Rysunek 2.2: Konfiguracja II

Propozycja rozmieszczenia, Paweł

Zostały zaproponowane dwie konfiguracje przedstawione na rys. 2.1 oraz 2.2. Kolorem fioletowym zostały oznaczone czujniki bliskiego zasięgu — SHARP GP2Y0A02YK0F, żółtym sonary ultradźwiękowe — XL-MaxSonar-EZL0 [MB1260], natomiast zielony kolor to kat i zasięg widzenia kamery 3D.

Ze względu na optymalizację kosztów oraz wagi układów sensorycznych ostatecznie zdecydowano się na rozwiązanie II. Dodatkowym aspektem wynikającym z przyjętej konfiguracji jest trywialny sposób kontroli równoległego lotu wzdłuż ściany, który polega na bezpośrednim porównywaniu odczytów z czujników znajdujących się po tej samej stronie quadrocoptera. Czujniki dalekiego zasięgu zostały zainstalowane ze względu na potrzebę podejmowania decyzji wzdłuż której ściany powinien poruszać się quadrocopter zaraz po wleceniu do nieznanego pomieszczenia.

Do stabilizacji w pionie zostaną wykorzystane dwa czujniki typu SHARP skierowane

prostopadle w dół (do ziemi) i w górę (w stronę sufitu). Zbierane pomiary zostaną uśrednione i wybrany do sterowania ten, który zmienia się wolniej (jego pochodna jest mniejsza). Dzięki zainstalowanym na platformie czujnikom inercyjnym wyliczanie prawdziwej wysokości, na której znajduje się quadrocopter, odbywać się będzie z wykorzystaniem bezpośrednich odczytów SHARP'a oraz aktualnymi wychyleniami platformy.

2.3. Algorytmy rozpoznawania przesunięcia, Kacper

2.3.1. Algorytm Lucas—Kanade, Piotrek

Jednym z podejść do wykrywania ruchu na obrazie z kamery jest wykorzystanie tzw. "Optical Flow" ("przepływ optyczny") [1], czyli wzorca ruchu, który dla obrazów 2D jest względną prędkością wyznaczoną dla wybranych pikseli na dwóch zdjęciach. W przypadku tworzonej aplikacji, dla dwóch sąsiednich klatek nagrania. Wydaje się to najbardziej naturalny sposób podejścia do problemu. Optical Flow jest określony poprzez dwa podstawowe założenia:

- 1. Jasności pikseli nie zmienia się pomiędzy dwoma klatkami,
- 2. Sąsiednie piksele są przesunięte o tą samą odległość $(\Delta x, \Delta y)$:

$$I(x, y, t) = I(x + \Delta x, y + \Delta y, t + \Delta t). \tag{2.1}$$

Zakładając, że to przesunięcie jest małe, prawą stronę równania rozwija się w szereg Taylora i otrzymuje:

$$I(x + \Delta x, y + \Delta y, t + \Delta t) = I(x, y, t) + \frac{\partial I}{\partial x} \Delta x + \frac{\partial I}{\partial y} \Delta y + \frac{\partial I}{\partial t} \Delta t + H.O.T., \tag{2.2}$$

gdzie H.O.T. (ang. higher-order terms) to czynniki coraz wyższych rzędów, które mogą zostać pominięte. Z tego otrzymuje się następujące równania:

$$\frac{\partial I}{\partial x}\Delta x + \frac{\partial I}{\partial y}\Delta y + \frac{\partial I}{\partial t}\Delta t = 0, \tag{2.3}$$

lub

$$\frac{\partial I}{\partial x}\frac{\Delta x}{\Delta t} + \frac{\partial I}{\partial y}\frac{\Delta y}{\Delta t} + \frac{\partial I}{\partial t}\frac{\Delta t}{\Delta t} = 0,$$
(2.4)

co w rezultacie daje:

$$\frac{\partial I}{\partial x}V_x + \frac{\partial I}{\partial y}V_y + \frac{\partial I}{\partial t} = 0, \tag{2.5}$$

gdzie V_x, V_y to składowe x i y prędkości albo inaczej przepływ optyczny I(x, y, t), natomiast $\frac{\partial I}{\partial x}, \frac{\partial I}{\partial y}$ i $\frac{\partial I}{\partial t}$ to pochodne cząstkowe obrazu w (x, y, t). Inaczej można to przedstawić jako:

$$I_x V_x + I_y V_y = -I_t. (2.6)$$

W równaniu tym są jednak dwie niewiadome $(V_x i V_y)$, co uniemożliwia jego rozwiązanie w sposób dokładny i jednoznaczny. Jedną z metod, która przybliża jego rozwiązanie, to algorytm Lucas'a-Kanade [4]. Metoda ta opiera się na założeniu, że przesunięcie zawartości obrazu między dwoma ramkami jest minimalne i zakłada, że sąsiedztwo piksela

(9 znajdujących się dookoła pikseli) ma podobnych ruch. Wobec tego jest rozwiązywane 9. równań z dwiema zmiennymi, czyli układ jest nadokreślony:

$$\begin{bmatrix} V_x \\ V_y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sum_{i=1} I_x(q_i)^2 & \sum_{i=1} I_x(q_i) I_y(q_i) \\ \sum_{i=1} I_y(q_i) I_x(q_i) & \sum_{i=1} I_y(q_i)^2 \end{bmatrix}^{-1} \begin{bmatrix} \sum_{i=1} I_x(q_i) I_t(q_i) \\ \sum_{i=1} I_y(q_i) I_t(q_i) \end{bmatrix},$$

gdzie i=1 do 9. Algorytm estymuje rozwiązanie poprzez wykorzystanie metody najmniejszych kwadratów [2].

2.3.2. Zmodyfikowany PTAM, Kacper

2.3.3. Algorytm SVO, Hania

VO (ang. Visual Odometry) jest to proces estymacji ruchu pojazdu poprzez badanie zmian ruchu dzięki zdjęciom otrzymanym z pokładowej kamery. Warunki dobrej estymacji to

- odpowiednie oświetlenie sceny,
- dostosowanie szybkości zmienności otoczenia do użytego algorytmu, preferuje się raczej scenę statyczną,
- wybór odpowiednich zdjęć do przetwarzania.

Zalety

Ze względu na formę zawodów, quadrocopter będzie poruszał się w zamkniętym pomieszczeniu, gdzie jak wiadomo sygnał GPS zawodzi. Dlatego zdecydowano się na użycie kamery pokładowej. Wizualna odometria może współpracować z innymi rozwiązaniami, dlatego finalnie do stabilizacji w punkcie system wizyjny zostanie połączony z czujnikami laserowymi oraz ultradźwiękowymi. Zminimalizuje to błąd estymacji ruchu, a co za tym idzie, będzie można przeciwdziałać dryfowi.

Ogólny schemat algorytmu SVO

Program SVO (Semi-direct Monocular Visual Odometry) [3] jest zaimplementowany w ROSie. Wykorzystuje on obrazy dostarczone z pokładowej kamery. Quadrocopter zbiera informacje ze środowiska poprzez zdjęcia w dyskretnych chwilach czasu

$$I_1, I_2, \ldots, I_n$$
.

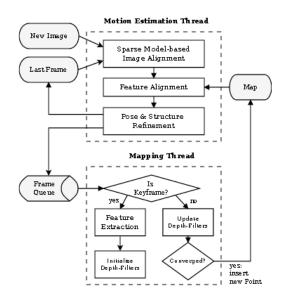
Odpowiednie macierze transformacji opisuja relację pomiędzy dwiema pozycjami kamery

$$A_k = \begin{bmatrix} R_{k,k-1} & T_{k,k-1} \\ 0 & 1 \end{bmatrix}.$$

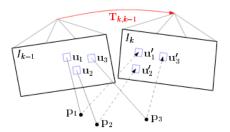
Pozycję kamery można obliczyć następująco

$$C_k = C_{k-1} \cdot A_k,$$

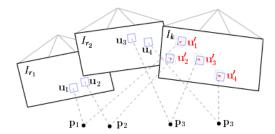
począwszy od znanej pozycji C_0 , ustawianej jako parametr. Głównym zadaniem algorytmu jest obliczenie transformacji A_k , po to żeby obliczyć pozycję kamery C_k , a co za tym idzie jej trajektorii, wykorzystując do tego obrazy I_k . Rysunek 2.3 przedstawia ogólny schemat algorytmu SVO. Jest on podzielony na dwa główne wątki, z czego jawnie korzystamy tylko z wątku estymującego ruch kamery. Można za pomocą tego rozwiązania zaimplementować algorytm SLAM.

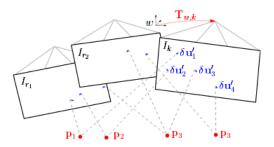
Rysunek 2.3: Schemat algorytmu SVO [3]

Rysunek 2.4: pierwszy etap [3]

Rysunek 2.5: drugi etap [3]

Rysunek 2.6: trzeci etap [3]

Etapy algorytmu SVO

- Estymację ruchu/położenia kamery można podzielić na trzy etapy
- etap pierwszy Rysunek 2.4 przedstawia zmiana pozycji między wcześniejszą i obecną ramką danych pośrednio przenosi pozycję p na odwzorowanie punktów w nowym obrazie. Algorytm minimalizuje fotometryczny błąd poprawki dotyczącej tych samych 3D punktów p.
- drugi etap Ze względu na niedokładności w punktach 3D oraz w estymacji pozycji kamery, fotometryczny błąd pomiędzy odpowiadającymi poprawkami (niebieskie kwadraty) w obecnej ramce i poprzedniej dodatkowo minimalizuje się przez optymalizację pozycji 2D każdego fragmentu indywidualnie, co jest pokazane na rysunku 2.5.
- trzeci etap Rysunek 2.6 wizualizuje ostatni etap, w którym to estymacja ruchu, pozycja kamery i struktura (punkty 3D) są optymalizowane, aby zminimalizować błąd odwzorowania, który został obliczony w poprzednim kroku.

3. Stabilizacja w punkcie - realizacja, Krzysiek

3.1. Ahsoka, Marcin

3.1.1. Wybór środowiska pracy

Do realizacji sterowania wielowirnikowcem wymagane jest środowsko, które spełnia szereg wymagań, m. in.:

- 1. Jest niezawodne.
- 2. Nie wymaga zbyt dużych zasobów sprzętowych.
- 3. Jest łatwe w konfiguracji.
- 4. Zapewnia wsparcie narzędziom wykorzystywanym w projekcie.

Dlatego też zdecydowano, aby projekt był realizowany przy użyciu środowiska Linux. Ponieważ najpopularniejszą dystrybucją jest w tej chwili Ubuntu Server, co implikuje dużą ilość dobrze napisanej dokumentacji/poradników, dobre wsparcie techniczne, bogactwo uruchomionych i gruntownie przetestowanych narzedzi - wybór ten okazał się najlepszą z rozpatrywanych opcji.

Pomimo początkowej chęci pracy na aktualnym wydaniu LTS, tzn 14.04.1, o wiele lepszą alternatywą okazała się wersja 12.04.5 LTS - ze względu na fakt, iż ROS Hydro, dedykowany na tę platformę zawiera więcej przydatnych modułów, które w wypaku użycia nowszej wersji, wymagałyby portowania.

Do realizacji projektu wykorzystano Ubuntu 12.04.5 wraz z ROS Hydro. Ze względu na problem z cyfrowym podpisem paczek dla polskiego repozytorium, użyto wersji angielskiej.

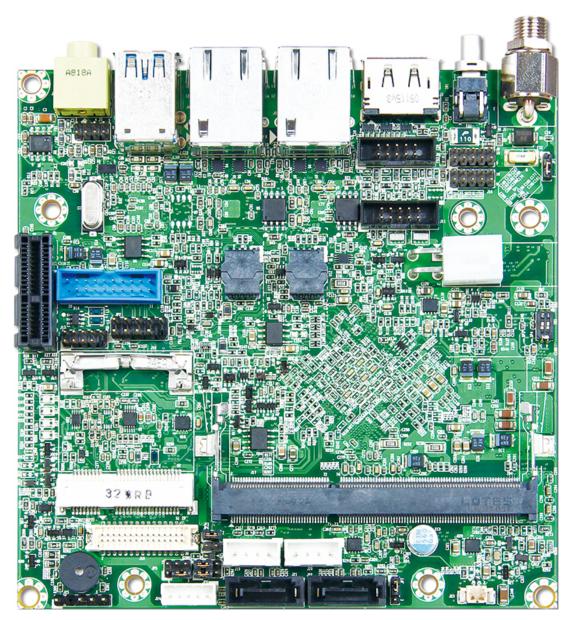
3.1.2. Środowisko maszyny wirtualnej

Do celów zapoznania się z środowiskiem ROS stworzono, przy użyciu porogramowania Virtualbox, środowisko typu sandbox. We wczesnych etapach projektow służyło ono do bezpiecznego eksperymentowania ze środowiskiem. Dzięki faktowi, iż była to maszyna wirtualna - przeinstalowanie całego systemu było banalną operacją. Pnadto na maszynie wirtualnej każdy z użytkowników miał prawa administratora, przez co mógł testować oprogramiwanie przed docelową instalacją na platformie latającej.

3.1.3. Środowisko uruchomieniowe - Nano 6060

Jako platformę docelową wybrano komputer x86 typu Small-Form-Factor. Ze względu na mierną, w dniu dzisiejszym, kompatybilność systemu ROS z platformą ARM - po rozpoznaniu możliwości, zarzucono ten pomysł.

Wybór padł na produkt firmy Portwell, komputer Nano 6060 [3.1]. Jest to zwarta, kompaktowa konstrukcja (format mini-ITX), przez co nadaje się do montażu na obiektach latających.

Rysunek 3.1: Fotografia użytego komputera pokładowego - Nano 6060

Rysunek 3.2: Fotografia użytego kontrolera lotu - Pixhawk

Kluczowe parametry zastosowanego komputera:

- 1. Procesor Intel Atom E3845 4x 1.91 GHz
- 2. 4 Gb pamięci RAM DDR3.
- 3. Dysk SSD.
- 4. Złącze mini-PCIe posłużyło do montażu karty sieciowej Atheros AR9285
- 5. Zasilanie 12V Komputer jest zasilany z baterii robota za pomocą przetwornicy step-down.

3.1.4. Pixhawk

Jako kontroler lotu użyto komputera pokładowego Pixhawk [3.2]. Dzięki obsłudze protokolu mavlink oraz zaimplementowanym procedurom do sterownika nadrzędnego stanowił on rozsądny wybór.

Kontrolrer jest podpięty do komputera pokładowego za pomocą złącza USB - co pozwala na administrowanie systemem Pixhawka, oraz poprzez przejśćiówk UART - USB - służącą do czytania danych telemetrycznych.

Do kontrolera popięty jest także GPS oraz system konroli stanu zasilania.

3.1.5. Administracja maszyną

Wymagane oprogramowanie

Aby uruchomić projekt, oprócz zainstalwoania systemu, należy zainstalować następujące paczki:

- build-essential
- dselect
- geany
- geany-common
- geany-plugins
- geany-plugins-common
- git
- guvcview
- h264enc
- libcanberra-gtk-module
- libgtk2.0-dev
- liblapack-dev
- live-config-systemd
- openssh-blacklist
- openssh-blacklist-extra
- openssl-blacklist
- openssl-blacklist-extra
- python-dev
- python-pip
- python-rosdep
- python-rosinstall
- python-software-properties
- ros-hydro-camera-calibration
- ros-hydro-cmake-modules
- ros-hydro-desktop-full
- ros-hydro-gscam
- ros-hydro-mavlink
- ros-hydro-mavros
- ros-hydro-mavros-extras
- ros-hydro-usb-cam
- screen
- wireless-tools
- wpasupplicant

Uprawnienia użytkownika

Aby usprawnić pracę nad projektem zwykli użytkownicy współdzielili konto uzytkownika *start*. Ma on uprawnienia jedynie do modyfikowania workspace'a programu catkin oraz pełni dostęp do wymaganych peryferów, gdyż należy do grup: *dialout* oraz *video*. Oprócz tego na maszynie istnieje konto administratora - *tano*.

3.1.6. Paczka mavros

Do obsługi komunikacji pomiędzy Pihawkiem a systemem ROS wykorzytano moduł mavros. Uruchamia ona topic /mavros/ oraz zapewnia łącze dla programu QGroundCon-

trol za pomocą protokołu UDP. Dzięki tej ostatniej funkcjonalności możliwe jest zarządzanie robotem za pomocą łącza WiFi, bądź ethernet.

3.2. Uruchomienie platformy latającej, Marcin

3.2.1. Uzbrajanie silników, Marcin

3.3. Uruchomienie kamery 3D, Michał

Quadrocopter wyposażony jest między innymi w kamerę 3D TOF **PMD CamBoard nano**, która została przedstawiona na rysunku **??**. Kamera ta wykorzystuje sensor *PMD PhotonICs 19k-S3*, a jej podstawowe parametry są następujące:

rozdzielczość obrazu 160x120 pikseli, częstotliwość odświeżania obrazu do 90 Hz, kąty widzenia 90° na 68°, wymiary 37 x 30 x 25 mm, długość fali światła 850nm, pobór prądu około 500mA.

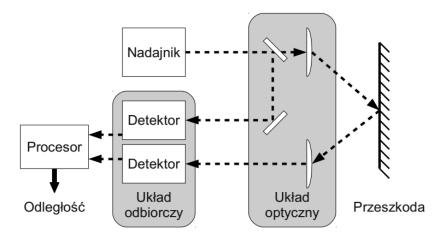

Rysunek 3.3: Wykorzystywana kamera 3D PMD CamBoard nano

Przedstawiona kamera wykorzystuje metodę pomiaru określaną mianem *TOF* (*Time Of Flight*), czyli mierzenia czasu przelotu impulsu. Budowa takiej kamery w postaci blokowej została przedstawiona na rysunku 3.4. Odnośnie zasady działania, układ nadajnika generuje odpowiednie impulsy światła, które po przejściu przez układ optyczny kierowane są w stronę przeszkody. Impulsy po odbiciu się od przeszkody wracają do układu odbiorczego, który z użyciem specjalizowanego procesora mierzy czas w jakim impuls powrócił. Na tej podstawie, znając prędkość przelotu, obliczana jest odległość do przeszkody. Układy mierzące czas są zwykle bardzo dokładne, z tego względu, że w celu uzyskania rozdzielczości rzędu milimetrów pomiar czasu należy wykonywać z dokładnością do pojedynczych pikosekund. Inną metodą pomiaru jest metoda pośrednia polegająca na mierzeniu przesunięcia fazowego fali odbieranej względem nadawanej.

Portowanie pakietu $pmd\_camboard\_nano$

W celu zapewnienia dostępu do obrazów kamery 3D z poziomu środowiska ROS, które umożliwia integrację tworzonego w ramach projektu oprogramowania zdecydowano się na

Rysunek 3.4: Budowa i zasada działania kamery TOF

przeniesienie pakietu $pmd\_camboard\_nano$ obsługującego kamerę PMD Camboard nano, autorstwa Sergey'a Alexandrov'a do nowszej wersji ROS Hydro z wersji Fuerte.

Przeniesienie pakietu do ROS'a w wersji Hydro wymagało między innymi zmiany rozwiązania odnośnie budowania paczek. W poprzedniej wersji pakietu używano *rosbuild*, natomiast w nowszej wersji wykorzystano środowisko *catkin* oparte na wieloplatformowym systemie budowania pakietów *cmake*.

Dodatkowo, zdecydowano się na usunięcie z zależności pakietu dynamic_reconfigure odpowiadającego za dynamiczną zmianę parametrów pakietu, ze względu na problemy z jego uruchomieniem oraz w celu ujednolicenia sposobu konfiguracji całości oprogramowania, za pomocą plików launch. W obecnej wersji pełną konfigurację można przeprowadzić z użyciem odpowiedniego pliku launch, w którym opisane zostały parametry.

Kolejnym rozwiązaniem, które uległo zmianie jest sposób dostarczania sterowników kamery. W bieżącej wersji są one umieszczane bezpośrednio w katalogu pmd_driver pakietu $pmd\_camboard\_nano$. Wykorzystane zostały sterowniki w wersji 1.3.2.

Wybrane topiki publikowane przez pakiet pmd_camboard_nano

- obraz w odcieniach szarości (/camera/amplitude/image),
- informacje o kamerze i generowanym obrazie (/camera/amplitude/camera_info),
- odległości od środka optycznego sensora($\sim distance/image$),
- obraz głębokości w mm (/camera/depth/image),
- informacje o kamerze i mapie głębokości (/camera/depth/camera_info),
- chmura punktów ($\sim points\_unrectified$),

Uruchomienie pakietu i weryfikacja poprawności działania

- source devel/setup.bash załadowanie zmiennych środowiskowych workspace'a,
- roslaunch pmd_camboard_nano pmd_camboard_nano.launch uruchomienie pakietu,
- rosrun image_view image_view image:=/camera/depth/image
  - wyświetlenie obrazu głębi,
- rosrun image_view image_view image:=/camera/amplitude/image
  - wyświetlenie obrazu w odcieniach szarości.

3.4. Uruchomienie komunikacji, Michał

Komunikacja ze sterownikiem quadrocoptera odbywa się z wykorzystaniem protokołu **MAVLink**, który został zaprojektowany do wymiany informacji między podsystemami robota oraz do komunikacji ze stacją kontroli (**GCS**). Specyfikację protokołu można znaleźć pod następującym odnośnikiem: https://pixhawk.ethz.ch/mavlink.

Dla dwóch wersji ROS'a: hydro i indigo został zaimplementowany protokół MAVLink, w postaci pakietu **mavros**. Pakiet ten umożliwia z poziomu ROS'a dostęp do parametrów sterownika, oraz pozwala wysyłać do niego komendy sterujące. Ponadto, pakiet ten umożliwia dodawanie własnych pluginów. Dokładny opis jest dostępny pod następującym odnośnikiem: http://wiki.ros.org/mavros.

Poniżej wymienione zostały wybrane funkcjonalności pakietu **mavros** w przypadku załadowania domyślnego zestawu pluginów.

- Publikowanie topic'ów zawierających dane z IMU (plugin **imu_pub**), między innymi:
  - orientacja obliczona przez sterownik ($\sim imu/data$),
  - wartości zmierzone przez IMU ($\sim imu/data\_raw$),
  - odczyty magnetometru ($\sim imu/mag$),
  - temperatura ($\sim imu/temperature$),
  - ciśnienie powietrza ($\sim imu/FluidPressure$).
- Subskrybowanie topic'ów z komendami lotu:
  - zadane prędkości (~setpoint/cmd_vel),
  - zadane przyspieszenia ($\sim$ setpoint/accel),
  - zadane prędkości kątowe ($\sim setpoint/att\_vel$),
  - zadana poza ($\sim setpoint/attitude$).

Warto również wspomnieć o dwóch podobnych pakietach: **roscopter** i **mavlink_ros**. Pierwszy z nich występuje dla ROS'a w wersjach: groovy i hydro. Jego funkcjonalności są jednak ograniczone w porównaniu do pakietu **mavros**. Natomiast drugi pakiet, **mavlink_ros** jest przestarzały, a twórcy zalecają zastąpienie go pakietem **mavros**.

- 3.4.1. Komunikacja ROS—kamera, Mateusz
- 3.4.2. Komunikacja ROS—MAVLINK, Mateusz
- 3.4.3. Komunikacja ROS—GroundStation, Krzysiek
- 3.4.4. Komunikacja ROS—czujniki, Daniel
- 3.4.5. Komunikacja MAVLINK—PixHawk, Mateusz
- 3.5. Czujniki odległości
- 3.5.1. Płytka PCB, Alicja

Specyfikacja potrzeb, Marcin

Wykonanie i uruchomienie płytki PCB, Michał

3.5.2. Oprogramowanie interfejsu, Michał

Urządzenie spełnia rolę interfejsu sterującego wybranymi podzespołami quadrocoptera oraz jednostki pomiarowej, mierzącej odległości robota od przeszkód. Wyposażone zostało w mikrokontroler Atmel Atmega32. Aktualnie zaimplementowane funkcjonalności są następujące:

- cykliczne wykonywanie pomiarów napięć czujników odległości (porty ADC1-ADC7),
- pomiar odległości poprzez zliczanie czasu trwania impulsów (PW) generowanych przez sonary:
  - przerwania zewnętrzne,
  - timer zliczający czas.
- wysyłanie pomiarów do komputera nadrzędnego (UART),
- sterowanie oświetleniem quadrocoptera,
- dekodowanie sygnału PPM z zadajnika RC,
- obsługa Pixhawk Failsafe.

Oprogramowanie zostało utworzone w języku C, z wykorzystaniem środowiska Atmel Studio 6, które jest nieodpłatnie udostępniane przez producenta mikrokontrolerów. Szczegółowa dokumentacja oprogramowania została utworzona z wykorzystaniem generatora Doxygen.

Protokół komunikacji z komputerem nadrzędnym

W celu umożliwienia komunikacji urządzenia z komputerem nadrzędnym konieczne było zaprojektowanie odpowiedniego protokołu komunikacyjnego. Warto zaznaczyć, że do omawianej komunikacji wykorzystuje się interfejs szeregowy UART.

Główną ideą zaprojektowanego protokołu komunikacji jednostki pomiarowej z komputerem jest wykorzystanie architektury klient-serwer. Rolę klienta pełni aplikacja uruchomiona na komputerze nadrzędnym, która wysyła odpowiednio zakodowane rozkazy. Natomiast interfejs sensorów dekoduje i realizuje otrzymywane rozkazy. W dalszej części przedstawiono szczegółowy opis protokołu.

Weryfikacja poprawności ramek

Suma kontrolna

W celu weryfikowania poprawności transmisji zaimplementowano obliczanie prostej sumy kontrolnej. Algorytm zlicza liczbę bitów o stanie wysokim w ciągu wysłanych bajtów. Metoda ta nie zapewnia dużej odporności na zakłócenia, ponieważ jest duże prawdopodobieństwo, że suma bitów o wysokim stanie niepoprawnego ciągu bajtów będzie równa sumie poprawnego. Jednak zaletą takiej sumy kontrolnej jest niewielka złożoność obliczeniowa.

Potwierdzanie rozkazów

Zwiększenie niezawodności transmisji zrealizowano przez implementację potwierdzania rozkazów. Potwierdzanie dotyczy tylko rozkazów, dla których nie jest oczekiwana transmisja zwrotna, czyli między innymi rozkazów konfiguracyjnych. W przypadku tej grupy oczekuje się potwierdzenia w postaci krótkiej ramki składającej się z kodu rozkazu oraz sumy kontrolnej.

Opis protokołu

W pierwszym odebranym bajcie danych przez jednostkę pomiarową, dwa najstarsze bity są bitami kontrolnymi o wartościach wysokiego stanu logicznego (11). Kolejne 6 bitów określa rozkaz, który należy wykonać. W ten sposób można zakodować do 64 różnych rozkazów, co wydaje się być wartością zupełnie wystarczającą. W przypadku, gdy nie ma dodatkowych danych dla jednostki pomiarowej, drugi bajt zawiera sumę kontrolną. Ogólna postać ramki danych została przedstawiona na rysunku 3.5.

Nr bajtu	1	2n-1	n
Funkcja	2 bity startowe i kod rozkazu	Dodatkowe dane	Suma kontrolna

Rysunek 3.5: Ogólna postać ramki danych

Zaimplementowany protokół zakłada przesyłanie bardziej znaczących bajtów przed mniej znaczącymi (Big endian). Każdy dodatkowo przesyłany ciąg danych jest weryfikowany sumą kontrolną, której algorytm został przedstawiony w poprzednim podrozdziale. Rozkazy podzielono na cztery części w zależności od wartości pierwszych czterech bitów:

```
0xC (1100) żądania przesłania informacji zwrotnej,
```

0xD (1101) rozkazy konfiguracyjne,

0xE (1110) pozostałe rozkazy,

0xF (1111) pozostałe rozkazy.

W kolejnych podrozdziałach przedstawiono opisy poszczególnych grup rozkazów. Rozkazy opisane zostały przez podanie odpowiadających im wartości bajtów i krótkich opisów działania.

Żądania przesłania informacji zwrotnej - 0xC

1100 0000 - 0xC0

Weryfikacja poprawności działania transmisji. Oczekuje się odpowiedzi w postaci 0101 0101 - 0x55.

1100 1001 - 0xC1

Polecenie wysłania zmierzonych wartości z sensorów odległości oraz odczytanych wartości z sygnału PPM. Jednostką pomiarów sensorów Sharp są mV. W przypadku sonarów odległość podawana jest w cm. Wartości sygnału PPM dla kolejnych kanałów podawane jest w μs Kolejność pomiarów w ramce określona została następująco:

- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 1,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 2,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 3,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 4,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 5,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 6,
- 2 bajty napięcie w mV odczytane z sensora Sharp 7.
- 2 bajty odległość zmierzona sonarem nr 1,

- 2 bajty odległość zmierzona sonarem nr 2,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr1,
- -2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr2,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr3,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr4,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr5,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr6,
- 2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr7,
- -2 bajty szerokość impulsu w μs w sygnale PPM dla kanału nr8,

Rozkazy konfiguracyjne - 0xD

$1101\ 0000 - 0xD0$

Polecenie uruchomienia oświetlenia quadrocoptera.

1101 0001 - 0xD1

Polecenie wyłączenia oświetlenia quadrocoptera.

$1101\ 0010 - 0xD2$

Włączenie Pixhawk Failsafe (ustawienie stanu wysokiego).

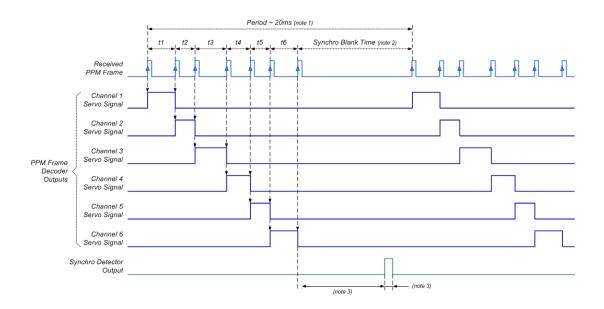
1101 0011 - 0xD3

Wyłączenie Pixhawk Failsafe (ustawienie stanu niskiego).

3.5.3. Dekodowanie sygnału PPM, Michał

W celu umożliwienia ręcznego sterowania quadrocopterem przez operatora należało zrealizować dekodowanie sygnału PPM odbieranego przez aparaturę. Sygnał ten podłączony jest do wykonanego interfejsu i dekodowany przez umieszczony w nim mikrokontroler ATmega32.

PPM (Pulse Position Modulation) jest sygnałem, w którym informacje kodowane są z wykorzystaniem modulacji położenia impulsów. Umożliwia przesyłanie wartości w kilku kanałach (w przypadku dostępnej aparatury jest to 8 kanałów). Postać takiego sygnału przedstawiona została na rysunku ??.

Po zdekodowaniu sygnału PPM, wartości o poszczególnych kanałach wysyłane są do komputera nadrzędnego nano6060, gdzie przetwarzane są w środowisku ROS i następnie wysyłane do sterownika quadrocoptera Pixhawk'a. Takie podejście umożliwia ręczne sterowanie, ale także realizację korekcji sterowania z wykorzystaniem modułu antykolizyjnego.

Realizacja dekodowania sygnału PPM na mikrokontrolerze

Na potrzeby dekodowania sygnału PPM wykorzystano przerwanie zewnętrzne generowane w zależności od rodzaju zbocza sygnału. Rozpoznawanie początku ramki zrealizowane zostało przez badanie przekroczenia maksymalnego odstępu między impulsami, które w przypadku zwracanych wartości kanałów wynosi 2ms. Poniżej przedstawiono funkcję realizującą obsługę przerwania generowanego w przypadku zmiany stanu pinu do którego podłączono sygnał PPM.

Wydruk 3.1: Obsługa przerwania realizującego dekodowanie PPM

```
ISR (INT2_vect)
 {
    cli();
    if (MCUCR & _BV(ISC2)) // rising edge interrupt
      TCNT2 = 0; // Timer2 reset
      timeCntPPM = 0;
      MCUCR &= ~_BV(ISC2); // change to falling edge detect
    }
    else // falling edge interrupt
11
      if ((timeCntPPM + TCNT2) > MAX_PPM_WIDTH) // new frame
      {
13
        channelPPMcnt = 0;
15
      else // measurement for PPM channel
      {
17
        channelPPM[channelPPMcnt] = timeCntPPM + TCNT2;
        if (channelPPMcnt < 7) // increase channel counter
19
        {
          channelPPMcnt++;
^{21}
      }
23
    GIFR |= (1 << INTF1); // interrupt flag clear
25
    sei();
 }
27
```

Komunikacja ROS-czujniki, Daniel

3.5.4. Montaż czujników na platformie docelowej, Mateusz

3.6. Implementacja algorytmów przesunięcia, Kacper

- 3.6.1. Algorytm Lucas—Kanade, Piotrek
- 3.6.2. Zmodyfikowany PTAM, Kacper

3.6.3. Algorytm SVO, Hania

Uruchomienie kamery

Do działania algorytmu SVO jest potrzebny obraz z kamery, która została uruchomiona dzięki sterownikom zaimplementowanym w paczce usb_cam . Po uruchomieniu algorytmu, należy uruchomić plik launchowy, dostarczający obraz z kamery. Poniższy wydruk przedstawia uruchomienie kamery.

Wydruk 3.2: Uruchomienie kamery

Kalibracja kamery

Do uruchomienia algorytmu potrzebny jest plik kalibracyjny. Kalibrację kamery wykonano standardowym narzędziem zaimplementowanym w ROSie w paczce camera_calibration. Wynikiem tej operacji jest plik *.yml. Na potrzeby algorytmu przkonwertowano plik *.yml na format *.yaml.

Rysunek 3.6 przedstawia ręczne przekonwertowanie pliku kalibracyjnego.

Pozycja kamery

Do dalszego przetwarzania informacji dostarczonych z działającej paczki SVO można wykorzystać wiadomość publikowaną poprzez topic /svo/points. Rysunek 3.7 pokazuje strukturę kluczowego topicu SVO. Typ wiadomości to visualization_msgs. Wiadomość ta jest zbiorem informacji używanych przez takie pakiety jak, np. rviz. Główną wiadomością w tym topicu jest visualization_msgs/Marker. Do dalszego przetwarzania użyto komunikatu zawierającego informację o pozycji kamery. Można tą informację uzyskać poprzez subskrybowanie się do tego topicu.

```
image_width: 640
                                 image_height: 480
camera_name: narrow_stereo
cam_model: Pinhole
                                 camera_matrix:
rows: 3
cam_width: 640
cam_height: 480
                                   cols: 3
cam_fx: 626.747758
cam_fy: 625.606308
cam_cx: 317.435978
                                   data: [626.747758, 0, 317.435978, 0, 625.606308, 240.345658, 0, 0, 1]
                                 distortion_model: plumb_bob-
distortion_coefficients:
cam_cy: 240.345658
cam_d0: 0.124513
cam_d1: -0.313055
cam_d2: -0.001146
                                  rows: 1
                                   cols: 5
data: [0.124513, -0.313055, -0.001146, -0.00104, 0]
                                 rectification matrix:
cam_d3: -0.001040.
                                  rows: 3
cols: 3
                                   data: [1, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 1]
                                 projection_matrix:
                                   rows: 3
cols: 4
                                   data: [632.876465, 0, 316.387552, 0, 0, 632.346741, 239.493128, 0, 0, 0, 1, 0]
```

Rysunek 3.6: Konwersja pliku *.yml na *.yaml

```
seq: 5892
stamp:
secs: 1418673322
nsecs: 170325262
                                               std_msgs/Header header
uint32 seq
                                                time stamp
string frame_id
 frame_id: /world
ns: trajectory
id: 8195
                                               string ns
int32 id
type: 1
action: 0
                                               int32 type
int32 action
                                               geometry_msgs/Pose pose
  position:
                                                geometry_msgs/Point position
float64 x
   x: -0.00851521046703
y: -0.00349843886924
z: 0.0106530645546
                                                  float64 y
float64 z
  orientation:
x: 0.0
                                                 geometry_msgs/Quaternion orientation
                                                   float64 x
   y: 0.0
z: 0.0
                                                   float64 y
                                                   float64 z
    w: 0.0
                                                   float64 w
                                               geometry_msgs/Vector3 scale float64 x
scale:
  x: 0.006
  y: 0.006
z: 0.006
                                                 float64 y
                                                 float64 z
```

Rysunek 3.7: Wycinek informacji zawartych w topicu /svo/points

Modyfikacja

Algorytm SVO posiada wątek użytkownika. Program zmodyfikowano tak, by działał automatycznie, bez czekania na akcję użytkownika, który decydował o starcie algorytmu, przy jego wcześniejszym resecie.

3.7. Stabilizacja w poziomie, Alicja

Problem stabilizacji w poziomie sprowadza się do utrzymania zadanej orientacji. Do stabilizacji można wykorzystać czujniki inercyjne (akcelerometr, żyroskop), czujniki odległości czy kamery (przetwarzanie obrazów). Stabilizacja poziomu dla quadrocoptera jest istotna, ponieważ minimalna odchyłka od poziomej orientacji powoduje zmianę kierunku siły ciągu i destabilizuje układ. Dodatkowo zachowanie orientacji horyzontalej znacznie ułatwia sterowanie obiektami latającymi. W tej sekcji będzie mowa o stabilizowaniu w poziomie z wykorzystaniem wielu sensorów.

3.7.1. Fuzja sensoryczna, Alicja

Fuzja sensoryczna to proces polegający na łączeniu informacji wniesionych przez pojedyncze czujniki aby uzyskać informację o stanie dynamicznym obiektu. Sygnały pochodzące z fuzji są bardziej wartościowe gdyż proces ten eliminuje zaszumione lub błędne próbki. W praktyce fuzja sygnałów to zastosowanie matematycznego algorytmu filtracji oraz algorytmu decydującego, który pomiar jest wiarygodny.

Czujniki wykorzystywane w fuzji, Alicja

Do fuzji wykorzystano czujniki odległości zorientowane na quadrocopterze horyzontalnie oraz kamerę.

Dostępne rozwiązania, Alicja

Realizacja, Hania

Do realizacji fuzji z algorytmu SVO pozyskiwane są informacje o pozycji kamery. Dzięki znanej pozycji początkowej $[x_0,y_0,z_0]$ kamery można obliczyć przesunięcie. Na tej podstawie wysyłana jest wiadomość do sterownika o przesunięciu, uzyskanym z algorytmu wizualnego. Pozycję kamery należy przekonwertować na pozycję quadrocoptera przez odpowiednią macierz rotacji (komentarz: jeszcze nie wiem jaką, bo nie wiem, z której kamery w końcu będę korzystać i gdzie ona będzie). Wiadomość wysyłana do sterownika jest umieszczana w topicu o typie $geometry\_msg/Vector3$. Parametr δ , który trzeba dobrać podczas testu, będzie decydował czy wystąpiło przesunięcie, czy też nie. Poniższy wydruk pokazuje funkcję rosową Callback, która uzyskuje informację o pozycji kamery z topicu /svo/points... CDN

Wydruk 3.3: Pobranie wartości położenia kamery

```
void chatterCallback(const visualization_msgs::
   /Marker::ConstPtr& msg)

{
   t[0][0]=msg->pose.position.x;
   t[0][1]=msg->pose.position.y;
   t[0][2]=msg->pose.position.z;
}
```

3.8. Stabilizacja w pionie, Paweł

3.8.1. Fuzja sensoryczna, Michał

Algorytm stabilizacji wysokości

Dane wejściowe:

- d_1, d_2 pomiary z dwóch czujników odległości: górnego i dolnego,
- q orientacja quadrocoptera względem zewnętrznego układu odniesienia, w postaci kwaternionu (z Pixhawka),

Dane wyjściowe:

— F_z – siła w osi z quadrocoptera.

Kroki algorytmu

- 1. Obliczenie rzeczywistych odległości od podłoża i sufitu na podstawie odczytów sensorów oraz orientacji quadrocoptera względem zewnętrznego układu odniesienia.
- 2. Fuzja pomiarów wybranie do stabilizacji odległości, która wolniej się zmienia (mniejsza pochodna). Celem jest uniezależnienie wysokości od niewielkich przeszkód.
- 3. Regulator PID:
  - wejście: wybrana wysokość h,
  - wyjście: sterowanie w postaci siły w osi Z.

Czujniki wykorzystywane w fuzji, Paweł

Realizacja, Michał

3.9. Algorytm stabilizacji w punkcie

4. Stabilizacja w pomieszczeniu

4.1. Sterownik nadrzędny, Marcin

4.1.1. Zdarzeniowy sterownik antykolizyjny, Paweł

Sterownik antykolizyjny pełni ważną rolę w autonomicznym locie quadrocoptera. Ma za zadanie wykrywać obiekty znajdujące się na kolizyjnej trajektorii lotu, odpowiednio je interpretować i reagować w postaci siłowego sprzężenia zwrotnego podawanego na regulator nadrzędny quadrocoptera.

Analiza wykonalności, Paweł

Do wykonania sterownika niezbędne są elementy zaprezentowane poniżej.

- Dostęp do danych sensorycznych quadrocoptera.
  - Realizacja odbywać się będzie z wykorzystaniem paczek danych publikowanych w odpowiednich Topicach systemu.
- Dostęp do obrazu kamery 3D.
  - Dostęp do chmury punktów kamery 3D wraz z przypisanymi do nich odległościami.
- Zastosowanie odpowiednich filtrów danych wejściowych.
  - Nałożenie filtrów uśredniających, wybierających odpowiednią część obrazu do analizy, progowanie wartości odległości.
- Algorytm wyliczający wektor sił odpychających.
  - Algorytm wyliczający wektory sił odpychających na podstawie danych wejściowych odpowiednio je przy tym skalując i normalizując.
- Przesłanie danych do sterownika nadrzędnego.
  - Mechanizm umożliwiający publikację wyliczonych danych w systemie przekazywania informacji zaimplementowanym na quadrocopterze.

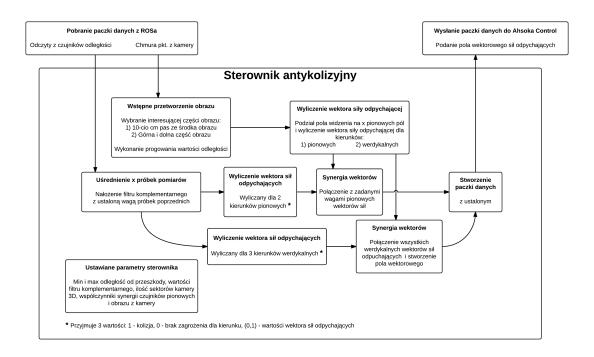
Specyfikacja, Paweł

Specyfikacja potrzeb została przedstawiona na rys. 4.1

4.1.2. Lot wzdłuż ściany, Krzysiek

Analiza wykonalności, Mateusz

Specyfikacja, Mateusz

Rysunek 4.1: Schemat blokowy działania sterownika antykolizyjnego

Część III

Testy

5. Testy stabilizacji

- 5.1. Testy integracyjne na platformie docelowej
- 5.1.1. Testy modułu ROS
- 5.1.2. Testy modułu czujników

Część IV

Zakończenie

6. Podsumowanie

7. Dodatki

Bibliografia

- [1] S. S. Beauchemin, B. J. L. The computation of optical flow. ACM New York, USA, 1995.
- [2] A. Björck. Numerical Methods for Least Squares Problems. SIAM, 1996.
- [3] D. S. Ch. Forster, M. Pizzoli. Fast Semi-Direct Monocular Visual Odometry. IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA), 2014.
- [4] B. D. Lucas, T. Kanade. An iterative image registration technique with an application to stereo vision. *Proceedings of Imaging Understanding Workshop*, strony 121 130, 1981.